

Jaarverslag 2015:

BIJLAGE VERBONDEN PARTIJEN

Inhoudsopgave

Uitvoeringsinformatie verbonden partijen.....	3
1 Stichting Beheer Registergoederen Schieland	3
2 Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	5
3 Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.....	8
4 Gemeenschappelijke Regeling De Regionale Belastinggroep.....	11
5 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009	14
6 Gemeenschappelijke Regeling Aquon	18
7 Unie van Waterschappen.....	21
8 Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Uitvoeringsinformatie verbonden partijen

Aanvulling op hoofdstuk 8.9 Verbonden partijen, van de programmabegroting 2016.

Het algemeen bestuur heeft in de kaderstellende Nota verbonden partijen Schieland en de Krimpenerwaard (vastgesteld 27 maart 2013) bepaald welke informatie over verbonden partijen het minimaal nodig heeft en daartoe een format vastgesteld. Die uitgebreide informatie, met beleidsinformatie, laatst bekende financiële gegevens en de risico's (beleidsmatig/operationeel, juridisch en financieel) van elke verbonden partij, vindt u in deze bijlage.

1 Stichting Beheer Registergoederen Schieland

Stichting Beheer Registergoederen Schieland	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Stichting Beheer Registergoederen Schieland
Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Stichting
Ingangsdatum	1993
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder Financiën
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder Financiën
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Bedrijfsvoering
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van installaties die aan de stichting door het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard ten titel van beheer als zodanig zijn overgedragen dan wel in gebruik zijn gegeven en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Bestuurlijk belang	Op 12 december 2008 verklaarden de voorzitter van de stichting, de dijkgraaf van HHSK en een vertegenwoordiger van de belastingdienst, een vaststellingsovereenkomst te hebben gesloten als bedoeld in artikel 900 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. HHSK en de stichting zullen zich voor een periode van 10 jaar, eindigend op 1 juli 2018, verplichten om geen nieuwe sale-and-leaseback constructies zoals in het geschil was, aan te gaan. De portefeuillehouder Financiën is secretaris van stichting.
Deelnemende partijen	n.v.t.
Relatie met programma	Programma's 2 en 3 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	n.v.t.

Financiële gegevens						
Financieel belang			Sale-and-leaseback constructie, belang 100%.			
Financiële kerngegevens			Zie hieronder.			
Vermogen in bedragen						
Begroting				Rekening		
Jaar	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen
2012				€ 1.700.000		€ 6.857.000
2013				€ 912.000		€ 6.250.000
2014				€ 617.000		€ 5.521.000
2015				€ 238.000		€ 4.043.000
Resultaten Begroting				Resultaten Jaarrekening		
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2012	€ 527.000	€ 624.000	€ -97.000	€ 527.000	€ 650.000	€ -123.000
2013	€ 467.000	€ 997.000	€ -530.000	€ 467.000	€ 1.254.000	€ -787.000
2014	€ 412.000	€ 712.000	€ -300.000	€ 412.000	€ 707.000	€ -295.000
2015	€ 317.000	€ 701.000	€ -384.000	€ 317.000	€ 697.000	€ -380.000
2016	€ 87.000	€ 98.000	€ -11.000			
Beleidsmatige, juridische en financiële risico's						
Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.				n.v.t.		
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.				De financiële risico's zijn laag, omdat deze zijn beperkt tot het beheer van de eigen registergoederen. Er zijn geen aanvullende afspraken waardoor het risico oploopt. Ook zijn er geen afspraken betreffende incidentele uitgaven als gevolg van reorganisaties of andere omstandigheden.		
Overige risico's.				n.v.t.		

2 Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)

Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	1954
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder Financiën
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder Financiën
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Bedrijfsvoering
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	De NWB Bank is een vooraanstaande financiële dienstverlener voor de Nederlandse publieke sector. Voor gemeenten, provincies, instellingen voor volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten. De NWB Bank financiert haar activiteiten op de internationale geld- en kapitaalmarkten op basis van een zeer sterke vermogenspositie en triple-A rating van Moody's en AA+ rating van Standard and Poor's.
Bestuurlijk belang	Via de algemene vergadering van aandeelhouders beïnvloed HHSK het beleid van de NWB Bank. De NWB heeft 2 soorten aandelen te weten aandeel A, dat recht geeft op 1 stem en aandeel B dat recht geeft op 4 stemmen. HHSK heeft 610 aandelen A en 430 aandelen B.
Deelnemende partijen	35 overheden (Provincies, waterschappen en de Staat der Nederlanden).
Relatie met programma	Programma 5 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	<ul style="list-style-type: none"> Ten opzichte van 2014 is de nettowinst met ruim EUR 45 mln. toegenomen naar EUR 94,7 mln. Dit als gevolg van een verbetering van het renteresultaat (gunstige tarieven voor de korte financiering en herstructurering van de swap portefeuille) en financiële transacties. De verbetering van de financiële resultaat vloeide voort uit de wens van klanten om de lening portefeuilles vervroegd af te lossen en te vervangen door lang lopende rentevaste leningen. Door stijging van het balanstotaal is de bankbelasting gestegen. Met ingang van oktober 2012 is de NWB belastingplichtig geworden voor de bankenbelasting. De bankbelasting 2015 is gebaseerd op de balans

	<p>ultimo 2014 en het bedrag ten laste van het resultaat 2015 gebracht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Standard & Poor's en Moody's hebben de rating vastgesteld op AA+/AAA voor de NWB. Dit is gelijk aan de rating van de Nederlandse Overheid. • In 2016 is een OR opgericht.
--	--

Financiële gegevens

Financieel belang	HHSK heeft een belang van 2,8% in het aandelenkapitaal van de NWB. HHSK is hiermee verzekerd van een efficiënte en effectieve toegang tot geld- en kapitaalmarkten.
Financiële kerngegevens	Zie hieronder.

Vermogen in bedragen

Begroting			Rekening	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2010			€ 1.135.000.000	€ 56.223.000.000
2011			€ 1.188.000.000	€ 66.508.000.000
2012			€ 1.226.000.000	€ 74.858.000.000
2013			€ 1.256.000.000	€ 71.750.000.000
2014			€ 1.303.000.000	€ 86.946.000.000
2015			€ 1.399.000.000	€ 89.713.000.000

Resultaten Begroting				Resultaten Jaarrekening		
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2010			n.b.	€ 134.000.000	€ 43.000.000	€ 91.000.000
2011			n.b.	€ 113.000.000	€ 38.000.000	€ 75.000.000
2012			n.b.	€ 83.000.000	€ 43.000.000	€ 40.000.000
2013			n.b.	€ 81.000.000	€ 47.000.000	€ 34.000.000
2014			n.b.	€ 101.000.000	€ 52.000.000	€ 49.000.000
2015			n.b.	€ 171.000.000	€ 76.000.000	€ 95.000.000
2016			n.b.			

Beleidsmatige, juridische en financiële risico's

Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.	N.v.t.
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.	<p>De financiële risico's van deelname aan naamloze vennootschappen zijn gemiddeld, gelet op het feit dat het hoogheemraadschap slechts risico loopt over het ingebrachte kapitaal.</p> <p>Om per 1 januari 2018 te kunnen voldoen aan de leverage ratio van 3% zal (nog niet vastgesteld door Basel III) de NWB bij 4 provincies een eerste tranche hybride kapitaal (achtergestelde leningen) aantrekken voor een bedrag van EUR 200 mln.</p>

	Ondanks toename van het balanstotaal in 2015 is de leverage ratio maar tot 2,1% gestegen. Toename van de leverage ratio is het gevolg van het aantrekken van hybride kapitaal waarvan de eerste tranche in september 2015 is uitgekeerd.
Overige risico's.	De NWB heeft voldoende maatregelen genomen en zelfs maatregelen aangescherpt voor het afdekken van financiële- en niet financiële risico's.

3 Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis

Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Het Waterschapshuis
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 januari 2013
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder ICT
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder ICT
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Bestuur, Informatie en Juridisch advies
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen. Onder begeleiding van Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.
Bestuurlijk belang	Een zetel met stemrecht in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor 21 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie (ICT). Per 1 januari 2017 treedt Hunze en Aa ook toe waardoor alle waterschappen deelnemen.
Relatie met programma	Programma 5 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	<p>De ombouw van Het Waterschapshuis (HWH) naar HWH 2.0 is in volle gang. Samen met de waterschappen is de weg ingeslagen om te komen tot een flexibele expertorganisatie waar kennis van ICT, waterschappen en projectleiding zijn geborgd. Een organisatie bestaande uit een kleine vaste kern, die zorg draagt voor de instandhouding, en een flexibele schil voor de invulling van de programma's en projecten. Dit proces zal in 2016 grotendeels worden afgerond.</p> <p>Het algemeen bestuur heeft op 6 maart 2015 het dienstverleningsconstruct HWH 2.0 vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de Bijdrageverordening is de wijze van berekening en verdeling van de bijdrage voor instandhouding van HWH door de waterschappen als eigenaars vastgelegd. • In het Dienstverleningshandvest (DVH) zijn de algemene voorwaarden waaronder HWH programma's, projecten en diensten uitvoert voor opdrachtgevers vastgelegd.

	<ul style="list-style-type: none"> • Voor elk programma, project of dienst wordt een dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen HWH en alle opdrachtgevers aangegaan met de concrete voorwaarden en financiering. • De opdrachtgevers formuleren de inhoudelijke opdracht, zijn aansprakelijk, bekostigen en dragen de risico's voor programma's en projecten waarin zij participeren. Daarvoor dienen de DVH en de model-DVO. <p>De inregeling van de opdrachtgever- opdrachtnemer relatie tussen Opdrachtgeverstafel, Dagelijks en Algemeen bestuur en directie van HWH is in 2015 afgerond en zal medio 2016 worden afgerond.</p>					
Financiële gegevens						
Financieel belang			De totale kosten zijn op basis van drie verschillende kostenverdeelsleutels verdeeld over de waterschappen, te weten (1) een evenredige n.a.v. het aantal deelnemers, (2) een verdeling naar oppervlakte en (3) de 45/55 verdeelsleutel: aan 45% van de organisatiekosten wordt door elk waterschap gelijk bijgedragen; De overige 55% van de kosten worden naar rato van de omvang van de belastingopbrengst van elk waterschap verdeeld. Het kostenaandeel van HHSK in de begroting 2016 is € 378.371, dit is 2,6% van de totale kosten.			
Financiële kerngegevens			Zie hieronder.			
Vermogen in bedragen						
Begroting			Rekening			
Jaar	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen
2011				€ 2.279.638	€ 16.887.906	
2012				€ 324.431	€ 8.256.102	
2013				€ 1.334.458	€ 7.720.149	
2014				€ 1.471.895	€ 5.288.030	
2015				€ 2.523.225	€ 6.382.460	
Resultaten Begroting				Resultaten Jaarrekening voor bestemmingreserves		
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2011				€ 18.237.198	€ 18.126.320	€ 110.878
2012	€ 20.190.186	€ 20.114.186	€ 76.000	€ 22.075.930	€ 24.031.136	- € 1.955.206
2013	€ 20.902.369	€ 20.902.369	€ 0	€ 20.762.054	€ 19.752.028	€ 1.010.025
2014	€ 18.223.865	€ 18.223.865	€ 0	€ 17.736.189	€ 17.598.753	€ 137.436
2015	€ 15.474.463	€ 15.474.463	€ 0	€ 15.814.032	€ 14.382.203	€ 1.431.829
2016	€ 14.392.482	€ 14.392.482	€ 0			
Beleidsmatige, juridische en financiële risico's						
Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.			HWH maakt een transitie door naar een flexibeler personeelsbestand c.q. kostenstructuur (HWH 2.0). De financiële gevolgen daarvan zijn nog niet			

	uitgekristalliseerd. Het ingezette verbeterproces binnen HWH zal door HHSK nauwlettend worden gevolgd.
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.	Het financiële risico van een gemeenschappelijke regeling is hoog. Dit is vanwege het feit dat de deelnemende partijen volledig financieel aansprakelijk zijn. De bekostiging van de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling is een verplichte uitgave. Tussen de onderdelen instandhouding en programma's & projecten en tussen programma's & projecten onderling staan qua financiën en aansprakelijkheid loden deuren.
Overige risico's.	<p>Het bestuurlijk risico van een gemeenschappelijke regeling wordt getypeerd als hoog.</p> <p>Het hoogheemraadschap kan het algemeen (AB) of dagelijks bestuur (DB) van een gemeenschappelijke regeling niet ontslaan. Ook het eigen DB-lid kan niet worden ontslagen door het hoogheemraadschap. Dit geldt wel voor eigen AB-leden. Een ontslagen AB-lid dat tevens DB-lid was, verliest dan ook het DB-lidmaatschap binnen deze verbonden partij.</p> <p>De risico's op imagoschade bij grootschalige ICT-projecten zijn hoog als deze minder succesvol blijken te zijn. Aangezien de lessen uit het verleden zijn geleerd, wordt dit risico voor de toekomst van HWH als aanvaardbaar beoordeeld. Dit blijft bestuurlijke aandacht houden.</p>

4 Gemeenschappelijke Regeling De Regionale Belastinggroep

Gemeenschappelijke Regeling De Regionale Belastinggroep	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	De Regionale Belastinggroep
Vestigingsplaats	Delft
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	2010
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder Financiën
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder Financiën (voorzitter), portefeuille Waterveiligheid (lid AB) en portefeuillehouder Watersysteembeheer (plv. lid AB)
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Bestuur, Informatie en Juridisch advies
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	De Regionale Belasting Groep heft en int sinds 2010 belastingen voor de deelnemende lokale overheden.
Bestuurlijk belang	Een zetel in het Dagelijks Bestuur, tevens voorzitter DB. Twee zetels met (gekwalificeerd) stemrecht in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, het hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Delft, Vlaardingen en Schiedam.
Relatie met programma	Programma 5 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	Met meerdere gemeenten hebben oriënterende gesprekken plaats gevonden over eventuele toetreding. In 2014 heeft de RBG eigen huisvesting in Schiedam betrokken.
Financiële gegevens	
Financieel belang	Gebaseerd op een gemiddelde van diverse kernegegevens zoals aantal ingezetenen, bedrijven en WOZ objecten is de verdeelsleutel met betrekking tot de bijdrage aan de RBG, voor 2015 bepaald op 23,8%. In 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014 had de RBG een positief jaarrekeningresultaat. Dat is als winst uitgekeerd aan de deelnemers. Het jaarrekeningresultaat 2015 is uitgekomen op een bedrag van € 1.245.300. Van dit positieve jaarresultaat wordt € 447.700 terug gestort aan Schieland en de Krimpenerwaard. Het restant aan het hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Delft, Vlaardingen en Schiedam.

Financiële kerngegevens				Zie hieronder.		
Vermogen in bedragen						
Begroting				Jaarrekening		
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	
2010				€ 154.900	€ 2.953.800	
2011				€ 260.500	€ 4.935.600	
2012				€ 406.700	€ 3.059.600	
2013				€ 690.200	€ 4.532.800	
2014				€ 2.257.700	€ 5.585.600	
2015				€ 2.604.400	€ 13.478.900	
Resultaat Begroting				Resultaat Jaarrekening voor bestemmingsreserves		
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2010	10.925.000	10.925.000	0	10.995.000	10.840.100	€ 154.900
2011	11.043.300	11.043.300	0	11.473.000	11.367.400	€ 105.600
2012	11.998.000	11.998.000	0	12.383.100	12.236.900	€ 146.200
2013	14.193.700	14.193.700	0	14.482.300	13.887.600	€ 594.700
2014	16.860.000	16.860.000	0	19.015.000	16.852.600	€ 2.162.400
2015	17.844.500	17.844.500	0	18.974.000	17.890.000	€ 1.245.300
2016	18.374.700	18.374.700	0			
Beleidsmatige, juridische en financiële risico's						
Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.				Door de toetreding van de gemeenten Delft in 2013, Vlaardingen in 2014 en Schiedam in 2015 is het financiële belang in de RBG gedaald van 33,3% naar 23,8% in 2015.		
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.				Het financiële risico van een gemeenschappelijke regeling is hoog. Dit is vanwege het feit dat de deelnemende partijen volledig financieel aansprakelijk zijn. De bekostiging van de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling is een verplichte uitgave. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door de RBG af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van het financieel belang in de RBG.		
Overige risico's.				Het bestuurlijk risico van een gemeenschappelijke regeling wordt getypeerd als hoog. Het hoogheemraadschap kan het algemeen (AB) of dagelijks bestuur (DB) van een gemeenschappelijke regeling niet ontslaan. Ook het eigen DB-lid kan niet worden ontslagen door het hoogheemraadschap. Dit geldt wel voor eigen AB-leden. Een ontslagen AB-lid dat tevens DB-lid was, verliest dan ook het DB-lidmaatschap binnen deze verbonden partij. Aangezien de RBG fungeert als 'voorportaal' van HHSK in de heffing en inning van de		

	waterschapbelastingen, is er een risico op imagoschade voor HHSK. Dit risico wordt beoordeeld als aanvaardbaar.
--	---

5 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
Vestigingsplaats	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	2009
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder Waterkwaliteit
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder Waterkwaliteit, Dijkgraaf (RvC, NV HVC)
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Afvalwaterketen en emissies
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	<p>De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de be- en verwerking van slib en residuen en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalketen.</p> <p>De kerntaak van de GR is het gezamenlijk behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC ten behoeve van de in de GR deelnemende waterschappen worden uitgevoerd.</p> <p>De GR oefent daartoe een actief aandeelhouderschap uit om namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te borgen. Zeggenschap binnen HVC is niet alleen direct gebonden aan het percentage van het aandeelhouderschap in HVC, maar vooral aan de manier waarop het aandeelhouderschap wordt ingevuld. In dat kader wordt mede geparticipeerd in de Raad van Commissarissen van HVC en maken vertegenwoordigers van de waterschappen deel uit van zowel het bestuurlijk Innovatieplatform en het ambtelijk Kennisplatform van HVC.</p>
Bestuurlijk belang	Een zetel met stemrecht in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De dijkgraaf is commissaris in de Raad van Commissarissen N.V. HVC.
Deelnemende partijen	Naast HHSK participeren de waterschappen Hollandse Delta en Rivierenland, de hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland in de GR Slibverwerking 2009.

Relatie met programma	Programma 3 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	De GR beoogt in 2018 onder meer fosfaat terug te winnen uit de as van de slibverbranding door HVC.

Financiële gegevens

Financieel belang	<p>Vanaf september 2011 hebben de participerende waterschappen hun aandelen in N.V. HVC overgedragen aan de GR Slibverwerking 2009. De van de N.V. HVC ontvangen garantstellingprovisie is de GR verschuldigd aan de waterschappen die garant staan voor het totaal van de leningen. In 2015 is voor HHSK € 45.460.500 aan garantstellingprovisie begroot (10% van de totale garantstellingprovisie van de GR).</p> <p>De GR staat garant voor de leningen afgesloten ten behoeve van de slibverwerkingsinstallaties, die NV HVC heeft afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank (als gevolg van aandeelhouderschap B).</p> <p>Na afloop van de opt-out periode per 31 december 2012 is besloten om de conversie naar het aandeelhouderschap A niet te laten plaatsvinden. De GR slibverwerking heeft de aandelen B behouden en het belang in NV HVC is daarmee ca. 12%.</p> <p>Bij besluit van Algemene Vergadering van Aandeelhouders in september 2015 is besloten overeenkomstig het voorstel van RVC om het eigen vermogen te versterken. Dit zal gebeuren door 1: geen uitkering van dividend 2: een bijdrage van HVC door bezuiniging in de bedrijfsvoering.</p>
Financiële kerngegevens	<p>Zie hieronder. Link naar het jaarverslag 2013 van HVC: http://www.hvcgroep.nl/zakelijk/over-hvc/de-organisatie/publicaties</p>

Vermogen in bedragen

Jaar	Begroting deelneming		Rekening	
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2011	€ 0	€ 18.044	€ 0	€ 18.044
2012	€ 0	€ 18.044	€ 0	€ 18.044
2013	€ 0	€ 18.044	€ 0	€ 18.044
2014	€ 0	€ 18.044	€ 77	€ 65.571
2015	€ 0	€ 18.044	€ 0	€ 81.647
2016	€ 0	€ 18.044		

In totaal 397 aandelen B voor alle waterschappen, HHSK heeft hiervan 40 aandelen a € 45,45, Overname deelneming gefinancierd door NV HVC.

Exploitatiebegroting				Exploitatieresultaat		
Jaar	Baten ¹	Lasten ¹	Resultaat ¹	Baten ¹	Lasten ¹	Resultaat ¹
2011	€ 514.957	€ 514.957	€ 0	€ 514.957	€ 514.957	€ 0
2012	€ 514.957	€ 514.957	€ 0	€ 555.148	€ 555.148	€ 0
2013	€ 521.635	€ 521.635	€ 0	€ 521.763	€ 521.763	€ 0
2014	€ 522.080	€ 522.080	€ 0	€ 535.696	€ 535.619	€77
2015	€ 488.565	€ 488.565	€ 0	€ 504.606	€ 505.976	€ -1.370
2016	€ 456.090	€ 456.090	€ 0			

¹ Baten: Garantstellingprovisie HVC, dit is 1% van het gegarandeerde lening bedrag
Lasten: Garantstellingprovisie Waterschappen, voor HHSK is de garantstellingsprovisie 10%
Note: Vanaf 2014 is de begroting inclusief de vergoeding kosten secretariaat

Beleidsmatige, juridische en financiële risico's

Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.	N.v.t.										
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.	<p>Het financiële risico van een gemeenschappelijke regeling is hoog. Dit is vanwege het feit dat de deelnemende partijen volledig financieel aansprakelijk zijn. De bekostiging van de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling is een verplichte uitgave.</p> <p>De GR Slibverwerking 2009 en de participerende waterschappen, dus ook HHSK stellen zich hoofdelijk garant voor de leningen die door DRSN NV zijn afgesloten en zijn overgenomen door N.V. HVC.</p> <p>Vanaf de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling staan de waterschappen garant voor de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus aandeelhouderschap waartoe in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 4 juli 2013 is besloten, heeft de garantstelling ook betrekking op de financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die ten behoeve van de waterschappen worden uitgevoerd. De aandeelhouders B staan <i>volledig garant</i> voor de Slibverbrandingsinstallatie, voor de BEC (bio-energiecentrale) is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B.</p> <p>Dit betekent per 1 januari 2015 het volgende</p> <table border="1" data-bbox="753 1839 1465 2040"> <thead> <tr> <th colspan="2">Verdeling risico per deelnemende organisatie per 1 januari 2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaal gegarandeerde leningen</td> <td>45.460.500</td> </tr> <tr> <td>Totaal BEC</td> <td>5.400.000</td> </tr> <tr> <td>Rekening Courant</td> <td>10.000.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>60.860.500</td> </tr> </tbody> </table>	Verdeling risico per deelnemende organisatie per 1 januari 2015		Totaal gegarandeerde leningen	45.460.500	Totaal BEC	5.400.000	Rekening Courant	10.000.000	Totaal	60.860.500
Verdeling risico per deelnemende organisatie per 1 januari 2015											
Totaal gegarandeerde leningen	45.460.500										
Totaal BEC	5.400.000										
Rekening Courant	10.000.000										
Totaal	60.860.500										

	Percentage aandelen	Risico
Hoogheemraadschap van Delfland	24%	14.606.520
Hoogheemraadschap van Rijnland	31%	18.866.755
Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard	10%	6.086.050
Waterschap Hollandse Delta	28%	17.040.940
Waterschap Rivierenland	7%	4.260.235
Totaal	100%	60.860.500

Toelichting
De GR staat dus garant voor € 45,5 miljoen voor uitstaande geldleningen voor de slibverbrandingsinstallatie, € 5,4 miljoen voor de BEC en maximaal € 10 miljoen voor het rekening-courant krediet. Het materieel risico is per waterschap afhankelijk van het percentage aandelen van het betreffende waterschap. Voor Schieland en de Krimpenerwaard is deze 10%.

Omdat de waterschappen allen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de activiteiten, is de aansprakelijkheid per waterschap daardoor € 60,9 miljoen op 1 januari 2015.

Overige risico's.

Het bestuurlijk risico van een gemeenschappelijke regeling wordt getypeerd als hoog.

Het hoogheemraadschap kan het algemeen (AB) of dagelijks bestuur (DB) van een gemeenschappelijke regeling niet ontslaan. Ook het eigen DB-lid kan niet worden ontslagen door het hoogheemraadschap. Dit geldt wel voor eigen AB-leden. Een ontslagen AB-lid dat tevens DB-lid was, verliest dan ook het DB-lidmaatschap binnen deze verbonden partij.

In het geval van deze GR zijn er verder geen bijzondere risico's.

6 Gemeenschappelijke Regeling Aquon

Gemeenschappelijke Regeling Aquon	
Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Aquon
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 juli 2011
Portefeuillehouder in d&h	Portefeuillehouder Waterveiligheid
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP	Portefeuillehouder Waterveiligheid
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK	Afdelingshoofd Watersystemen
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)	De gemeenschappelijke regeling heeft als doel om op het gebied van laboratoriumactiviteiten te komen tot kennisdeling en –ontwikkeling, vergroting van de efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht.
Bestuurlijk belang	Zetel in het Algemeen Bestuur met stemrecht.
Deelnemende partijen	De waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Hollandse Delta en Rivierenland en de hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland, de Stichtse Rijnlanden en Schieland en de Krimpenerwaard.
Relatie met programma	Programma's 2 en 3, 5 van de begroting.
Ontwikkelingen verbonden partij	De organisatie is in juli 2011 van start gegaan op 3 locaties. De verwachtingen uit de businessclass zijn (nog) niet gerealiseerd. De kosten voor HHSK zijn juist sterk toegenomen. Door een verminderde meetvraag is bovendien overcapaciteit ontstaan. Inmiddels is het inzicht in en de greep op de financiën en bedrijfsvoering sterk verbeterd en wordt het aantal locaties in 2016 teruggebracht van 3 naar 2. In het laatste kwartaal 2015 en eerste helft van 2016 vinden a) een strategische oriëntatie van de toekomst van Aquon en b) een onderzoek naar de uittreedkosten plaats. Deze onderzoeken vormen de basis in de eerste helft van 2016 besluitvorming over de herstructurering van Aquon.
Financiële gegevens	
Financieel belang	Het kostenaandeel van HHSK in de begroting 2015 is € 952.935. dit is 4,7% van de totale kosten 2015.
Financiële kerngegevens	Zie hieronder.

Vermogen in bedragen						
Begroting				Rekening		
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen		
2011			€ 0	€ 18.497.155		
2012			€ 0	€ 14.668.664		
2013			€ 0	€ 16.263.767		
2014			€ 1.918.324	€ 18.988.889		
2015			€ 2.447.564	€ 14.719.801		
Resultaat Begroting				Resultaat Jaarrekening		
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2011	€ 10.338.270	€ 10.338.270	€ 0	€ 10.707.922	€ 10.707.922	€ 0
2012	€ 20.171.077	€ 20.171.077	€ 0	€ 24.665.369	€ 24.665.369	€ 0
2013	€ 23.769.358	€ 23.769.358	€ 0	€ 24.700.778	€ 24.700.778	€ 0
2014	€ 21.188.282	€ 21.188.282	€ 0	€ 21.482.390	€ 19.564.066	€ 1.918.324
2015	€ 20.413.491	€ 20.413.491	€ 0	€ 21.264.430	€ 20.735.190	€ 529.240
2016	€ 20.065.400	€ 20.065.400	€ 0			
Beleidsmatige, juridische en financiële risico's						
Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.			N.v.t.			
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.			<p>Het financiële risico van een gemeenschappelijke regeling is hoog. Dit is vanwege het feit dat de deelnemende partijen volledig financieel aansprakelijk zijn. De bekostiging van de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling is een verplichte uitgave. Tevens staan de deelnemers garant voor de aangegane langlopende leningen (en het rekening courant krediet) van de verbonden partij naar rato van het aandeel in de jaarlijkse meetvraag.</p> <p>Voor AQUON geldt dat de weerstandscapaciteit nihil is omdat AQUON normaal gesproken geen (algemene) reserves heeft en deze ook niet opbouwt. Gevolg hiervan is dat financiële tegenvallers leiden tot een begrotingswijziging in de vorm van een verhoging van het ILOW-tarief (wat zich vertaalt in een verhoging van de bijdrage van de deelnemende waterschappen) of bezuinigingsmaatregel. De positieve jaarresultaten van 2014 en 2015 zijn echter wel toegekend aan een bestemmingsreserve voor de ombouw van Aquon. Deze bestemmingsreserve wordt direct ingezet ter dekking van de ombouwkosten.</p> <p>Het aandeel van HHSK (afhankelijk van zowel onze eigen meetvraag als de totale meetvraag van alle deelnemers) schommelt voorsnog tussen de 4,2% en 5,7%.</p>			
Overige risico's.			Het bestuurlijk risico van een gemeenschappelijke			

	<p>regeling wordt getypeerd als hoog.</p> <p>Het hoogheemraadschap kan het algemeen (AB) of dagelijks bestuur (DB) van een gemeenschappelijke regeling niet ontslaan. Ook het eigen DB-lid kan niet worden ontslagen door het hoogheemraadschap. Dit geldt wel voor eigen AB-leden. Een ontslagen AB-lid dat tevens DB-lid was, verliest dan ook het DB-lidmaatschap binnen deze verbonden partij.</p> <p>Omdat deelname in Aquon tot aanhoudende kostenverhoging leidde en Aquon zijn strategische ambities als kenniscentrum niet of onvoldoende realiseert bestaan er bestuurlijk zorgen. Dusdanig dat het AB van HHSK op 26 november 2014 heeft besloten per 1 juli 2016 uit de gemeenschappelijke regeling Aquon te treden. Inmiddels is met Aquon en de directie consensus bereikt over een spoedige en daadkrachtige sanering met een acceptabeler verdeling van de kosten daarvan. Daarop heeft het AB van HHSK op 25 maart 2015 het besluit uit te treden ingetrokken onder voorwaarde dat dit wordt uitgevoerd en tot acceptabele resultaten leidt.</p> <p>Het risico bestaat dat dit niet lukt of niet tijdig tot aanvaardbare uitkomsten leidt. HHSK zal zich dan opnieuw moeten beraden. Het besef is echter zowel bij de bestuurlijke partners als de organisatie aanwezig en uitgesproken om nu tot stappen te komen.</p>
--	--

7 Unie van Waterschappen

Unie van Waterschappen				
Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)		Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats		Den Haag		
Rechtsvorm		Vereniging		
Ingangsdatum		1927		
Portefeuillehouder in d&h		Dijkgraaf		
Bestuurlijk vertegenwoordiger in VP		Dijkgraaf (voorzitter dagelijks bestuur)		
Ambtelijk coördinator/accounthouder HHSK		Afdelingshoofd Bestuur, Informatie en Juridisch advies		
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten, prestaties)		De unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid en andere aan de overheid gerelateerde organisaties zoals de VNG.		
Bestuurlijk belang		Eén stem in de algemene ledenvergadering (evenredige vertegenwoordiging).		
Deelnemende partijen		Alle Nederlandse waterschappen		
Relatie met programma		Alle programma's van de begroting.		
Ontwikkelingen verbonden partij		Geen bijzonderheden.		
Financiële gegevens				
Financieel belang		<p>Contributie welke jaarlijks in de algemene ledenvergadering tegelijk met de begroting wordt vastgesteld.</p> <p>Bij ontbinding van de Unie zijn de waterschappen naar rato van contributiebetaling aansprakelijk voor eventuele tekorten na vereffening.</p> <p>Het aandeel van HHSK in de contributiebijdrage in 2016 bedraagt € 378.500. In 2015 is de Unie een (doorlopende) kredietfaciliteit van twee miljoen euro aangegaan met de Nederlandse Waterschapsbank onder garantstelling door alle waterschappen. Elk waterschap is hoofdelijk aansprakelijk voor deze garantstelling.</p>		
Financiële kerngegevens		Zie hieronder.		
Vermogen in bedragen				
Begroting			Rekening	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2010			€ 3.322.446	€ 11.514.480
2011			€ 3.111.040	€ 11.639.185
2012			€ 2.773.969	€ 11.877.844
2013			€ 839.995	€ 11.913.790

2014			€ 812.645	€ 12.959.268		
2015			- € 169.857	€ 11.700.521		
Resultaat Begroting			Resultaat Jaarrekening			
Jaar	Baten	Lasten	Resultaat	Baten	Lasten	Resultaat
2010			-€ 228.630			-€ 150.417
2011			-€ 610.368			-€ 211.406
2012			-€ 440.000			-€ 337.072
2013			-€ 189.000	€ 8.846.000	€ 10.779.000	- € 1.934.000 (afwaardering pand)
2014	9.174.000	9.463.000	-€ 289.000	€ 9.230.905	€ 9.258.253	- € 27.348
2015	9.364.000	9.364.000	€ 0	€ 9.420.142	€ 10.302.643	- € 882.501 (afwaardering pand)
2016	9.501.000	9.501.000	€ 0			
Resultaat in bedragen						
Beleidsmatige, juridische en financiële risico's						
Veranderingen in het belang dat het hoogheemraadschap gedurende het begrotingsjaar in de VP heeft.			Uit de concept jaarrekening over 2015 blijkt dat het kantoorpand van de Unie voor de tweede keer is afgewaardeerd. Daardoor is het exploitatieresultaat in 2015 negatief. Bovendien is hierdoor het eigen vermogen per 31-12-2015 negatief geworden. In 2016 zullen maatregelen worden getroffen om het eigen vermogen aan te vullen.			
Risico's in samenhang met weerstandsvermogen.			De financiële risico's zijn laag, omdat deze zijn beperkt tot de jaarlijkse contributie. Het financieel risico is in 2015 toegenomen doordat de weerstandscapaciteit van de Unie nihil is geworden.			
Overige risico's.			De bestuurlijke risico's zijn laag, aangezien bestuurders slechts aansprakelijk zijn als er sprake is van wanbeleid. In het geval van deze vereniging zijn er verder geen bijzondere risico's.			